

## RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES

### QUEIXA RELATIVA AL DRET A L'ESPAI PÚBLIC (ANIMALS)

#### ANTECEDENTS

##### Descripció dels fets objecte de la queixa

En data 26 de setembre de 2024, la ciutadana va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què manifestava la seva disconformitat per la manca d'intervenció de la Guàrdia Urbana de Barcelona davant els seus requeriments per la presència de gossos potencialment perillosos deslligats i sense morrió.

En concret, exposava el següent:

- Al parc de Joan Miró hi havia gossos potencialment perillosos deslligats o sense morrió, o amb el morrió penjant. Hi eren cada dia, tant al matí (uns 4 o 5 gossos) com a la tarda (6 o 8 gossos).
- La zona d'esbarjo per a gossos en aquell moment no estava operativa. El pipicà estava en obres.
- Havia presenciat diverses situacions d'agressió molt greus per part d'aquests gossos a altres gossos, i a les persones que van intentar evitar les agressions.
- Feia sis mesos que trucava al 112 per alertar d'aquella situació. Malgrat les múltiples trucades, sempre li responien que passaven la informació a una patrulla, però mai se n'hi havia presentat cap.
- No se sentia segura anant al parc amb la seva gosseta petita.
- Considerava que era un perill per als infants (hi havia un parc infantil molt a prop) i per als gossos petits.

##### Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient. Va estudiar els fets i la legislació aplicable, amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

Després d'examinar el contingut de la queixa i la documentació aportada per la persona interessada, es va considerar convenient dirigir-se a l'**Àrea de Prevenció, Seguretat, Convivència i Règim Interior, i a la Direcció de Serveis de Drets dels Animals** per tal de conèixer les intervencions fetes en relació amb la queixa presentada.

Els dies 1 d'octubre i 11 de novembre de 2024, es va sol·licitar a aquest organisme la informació necessària per a l'estudi de la queixa.

### **Resposta dels òrgans afectats**

Els dies 8 de novembre i 4 de desembre de 2024, aquesta Sindicatura va rebre la informació sol·licitada. Els escrits exposen les actuacions que ha dut a terme l'Ajuntament.

## **CONSIDERACIONS**

### **1. La convivència amb els gossos**

El Consell Plenari de l'Ajuntament de Barcelona, de 23 d'octubre de 1998, va aprovar la Declaració municipal per la convivència i els drets dels animals per tal de fomentar una comprensió millor i una bona convivència entre els humans i les espècies d'animals lliures, semidependents i en captivitat que viuen al terme municipal. A més, s'indicava que l'esperit d'aquesta declaració municipal s'havia de veure reflectit en les ordenances que afectessin els animals.

L'esperit de la Declaració de Barcelona es pot il·lustrar amb un extracte de dos dels seus articles:

Primer: Tots els animals, sigui quina sigui la seva espècie, tenen el dret a ser respectats. No han de ser víctimes de maltractaments, d'esforços desmesurats, d'espectacles violents ni actes cruels que els comportin patiments físics o psíquics.

Quart: **Els drets dels animals es complementen necessàriament amb els deures dels seus propietaris**, tant en relació amb els animals com amb el conjunt dels ciutadans i ciutadanes. És per això que **és responsabilitat dels posseïdors d'un animal mantenir-lo d'acord amb les normes de la bona convivència, evitant comportaments incívics** que puguin molestar la resta de la ciutadania. Per tal de facilitar la millora de la mútua convivència i del civisme cal adaptar i millorar les condicions de la ciutat.

Amb caràcter general, els gossos ostenten la condició d'animal de companyia d'acord amb la definició de l'article 2.2 de l'Ordenança de protecció, tinença i venda d'animals (OPTVA), aprovada l'1 de setembre de 2014.

Al seu torn, cal destacar que els animals de companyia no tenen permès l'accés de manera general a qualsevol espai de la ciutat. En concret, l'article 24.1 de l'OPTVA els prohibeix l'estada "als parcs infantils o jardins d'ús per part dels infants i el seu entorn, llevat dels gossos d'assistència". L'article 59.2.b) d'aquesta ordenança cataloga aquesta conducta com a infracció molt greu.

Respecte d'altres espais d'ús públic en general, l'article 24.2 de l'OPTVA permet l'estada dels animals de companyia, però **amb determinats requisits, entre els quals es troba l'obligació d'anar lligats**, així com d'estar proveïts de la identificació amb microxip, i portar una placa identificativa o qualsevol altre mitjà adaptat al collar de l'animal en què consti el nom de l'animal i les dades de la persona propietària o posseïdora.

L'obligació d'anar lligats està prevista en els termes següents:

24.2.b) Anar lligats per mitjà d'un collar o arnès i una corretja o cadena que no ocasionin lesions a l'animal, llevat de les zones especialment indicades per al lleure dels animals de companyia, així com en aquelles vies i zones, en horaris determinats, que siguin establertes per decret d'alcaldia. A les zones especialment indicades per al lleure dels animals de companyia, poden anar sense lligar. A les zones establertes per Decret d'Alcaldia en horaris determinats, els animals poden anar sense lligar sempre que restin al costat de la persona propietària o conductora i sota el seu control visual i estiguin educats per respondre a les seves ordres verbals.

Aquesta **obligació de portar els gossos lligats** també està prevista a l'article 73-6.1 de l'Ordenança de medi ambient de Barcelona, excepte en aquelles zones especialment indicades per al lleure dels animals de companyia.

Article 73-6. Règim d'animals en espais verds. Els responsables dels animals de companyia poden circular amb ells als espais verds degudament aferrats o sota control i amb les precaucions necessàries, tal com s'especifica a l'article 24.2 de l'Ordenança sobre la protecció, la tinença i la venda d'animals, de 22 de desembre de 2003. Tanmateix, als parcs urbans de la ciutat els animals de companyia han d'anar sempre lligats per mitjà d'un collar i una corretja o cadena, excepte en aquelles zones especialment indicades per al lleure dels animals de companyia.

Per facilitar la millora de la convivència mútua i del civisme, en data 15 de desembre de 2023, l'Ajuntament va aprovar una modificació de l'OPTVA i es van activar un **centenar d'espais<sup>1</sup> nous on es pot portar el gos deslligat**, que es van sumar a les 116 àrees que ja existien, les àrees de gossos (AG) i àrees d'esbarjo de gossos (AEG). Els nous espais són les anomenades zones d'usos compartits (ZUC), que a diferència de les àrees per a gossos, són espais oberts com carrers, places, rambles,

---

<sup>1</sup> <https://ajuntament.barcelona.cat/benestaranimal/ca/espais-gossos-deslligats-en-franges-horaries>

parcs o altres espais de la via pública on, en franges horàries de matí i tarda, es permet portar-hi els gossos deslligats. Fora de l'horari estipulat, els gossos han d'anar lligats.

Com s'explicarà més endavant, **els anomenats “gossos potencialment perillosos” mai poden anar deslligats o sense morrió, ni tan sols en aquestes zones.**

## **2. Especialitats del gossos potencialment perillosos**

Els gossos potencialment perillosos (GPP) són els que, per la seva raça, característiques físiques o comportament, poden representar un risc per a les persones o altres animals.

Les races (i llurs encreuaments) incloses en aquesta categoria són:

- akita inu, tosa inu, bullmastiff, dòberman, alguns tipus de dog, fila brasiler, mastí napolità, pit bull terrier, rottweiler, bull terrier d'Staffordshire, i terrier d'Staffordshire americà.
- A més, també es consideren GPP els següents:
  - qualsevol gos que hagi protagonitzat agressions, o
  - que hagi estat ensinistrat per a l'atac i la defensa,
  - o que es consideri que reuneix les característiques físiques diferencials pròpies del GPP.

El fet de classificar els gossos com a GPP deriva principalment de les característiques físiques, ja que en un cas d'atac hipotètic, tenen més capacitat de produir dany a causa de la seva força.

El règim jurídic per a la tinença de GPP es troba, en l'àmbit estatal, en la Llei 50/1999, de 23 de desembre, sobre el règim jurídic de la tinença d'animals potencialment perillosos (desenvolupada reglamentàriament pel Reial decret 287/2002, de 22 de març), i en l'àmbit autonòmic en la Llei 10/1999, de 30 de juliol, sobre la tinença de gossos considerats potencialment perillosos (desenvolupada reglamentàriament pel Decret 170/2002, d'11 de juny).

Per tenir un gos potencialment perillós, cal complir una sèrie de requisits legals, com ara:

- Obtenir una llicència de tinença de gossos perillosos, emesa per l'ajuntament del municipi on resideix el gos. Aquesta llicència té una validesa de cinc anys. A Barcelona aquesta llicència s'obté a l'Oficina de Protecció dels Animals de Barcelona.

- Disposar d'una assegurança que cobreixi els danys que el gos pugui causar a tercers. La pòlissa ha de tenir una cobertura mínima de 150.253 euros i ha d'incloure les dades d'identificació de l'animal.
- Han de portar sempre morrió i anar lligats amb una corretja o cadena que no ocasioni lesions a l'animal, i que no superi els 2 metres de longitud.
- Les persones propietàries han de ser majors d'edat i no poden haver estat condemnades per certs delictes.
- Cada persona no pot dur més d'un gos potencialment perillós.

A més, com la resta d'animals, cal estar identificats electrònicament amb un microxip homologat de manera indeleble i proveir-se del document sanitari corresponent, de forma prèvia a la inscripció en el Registre censal municipal. Les persones titulars han de comunicar qualsevol variació de les dades que figuren a la llicència en el termini de 15 dies des de la data en què es produeixi la variació.

D'acord amb la normativa vigent, **és una infracció greu** portar els GPP deslligats i sense morrió a les vies públiques, a les parts comunes dels immobles col·lectius i als llocs i **als espais públics en general**. Aquesta conducta es pot sancionar amb una multa de 3.001 euros fins a 9.000 euros (art. 11 Llei 10/1999).

### **3. Actuacions de la Guàrdia Urbana (GUB)**

De conformitat amb l'article 3.2 de l'OPTVA, la promotora de la queixa està legitimada per denunciar qualsevol incompliment de la normativa pel que fa a la tinença de gossos, i així ho va fer en diverses ocasions.

[...] Tothom té el deure de complir les normes contingudes en aquesta ordenança i de denunciar els incompliments que presenciï o dels quals tingui coneixement cert. L'Ajuntament ha d'atendre les reclamacions, les denúncies o els suggeriments de les persones i exercir les accions que en cada cas escaiguin. [...]

L'informe de l'Àrea de Prevenció, Seguretat, Convivència i Règim Interior exposa **l'atenció que s'ha prestat i les intervencions de la GUB al parc de Joan Miró amb relació a la presència de GPP:**

- Trucades per part de la interessada: sis trucades, de l'1 de gener al 7 d'octubre de 2024.
  - Cinc d'aquestes eren relatives a incidències amb GPP, i en tres ocasions es va traslladar un equip de GUB, i no es va observar que els gossos anessin

deslligats o sense morrió. En els altres dos casos, no es va fer una intervenció per manca d'efectius disponibles.

- L'altra era relativa a un episodi de maltractament d'animals de companyia, de la qual es va fer càrrec el cos de Mossos d'Esquadra.

- Trucades totals: deu (incloses les cinc que va fer la promotora de la queixa). A continuació s'informa de les altres cinc:
  - Una (1) per animal de companyia ferit: una patrulla fa un informe intern amb les dades del propietari, als efectes oportuns.
  - Una (1) per mossegada a menor per GPP. Lesions lleus. Propietària al lloc. Anirà que l'assisteixin pels seus mitjans. Se'n fa càrrec el SEM.
  - Una (1) per GPP deslligat al parc. S'hi adreça un equip de la GUB i no localitza l'animal ni el propietari.
  - Una (1) per baralla entre dos animals de companyia amb una persona ferida. Una patrulla s'hi adreça i fa un informe intern als efectes oportuns.
  - Una (1) per GPP deslligats al parc. S'hi adreça un equip de la GUB i no es localitza.
- Pel que fa a l'entrada via IRIS, n'hi va haver una per molèsties per gossos deslligats al parc de Joan Miró en una zona no habilitada i en què se sol·licitava la col·locació d'una tanca que delimités l'espai per a gossos. Amb aquesta, s'ha informat la promotora de la queixa de les actuacions de la GUB amb relació a gossos en espais no habilitats, i així mateix s'ha compartit la fitxa amb el departament de manteniment de l'espai urbà per a la delimitació de l'espai.

L'informe també exposa les **actuacions preventives fetes per la GUB al parc de Joan Miró** per comprovar el compliment de la normativa de GPP:

- Des del mes de setembre del 2021, s'està gestionant un dispositiu específic de vigilància amb les patrulles uniformades que presten servei al barri de la Nova Esquerra de l'Eixample.
- Es basa en la comprovació in situ de les infraccions que han descrit els agents d'aquesta unitat, en els tres torns operatius. Diàriament, aquest seguiment repercuteix en l'establiment d'una sèrie d'actuacions que es reflecteixen en els sistemes de control de la GUB.
- A més, i per abordar determinades problemàtiques que tenen lloc a la via pública i que generen un impacte negatiu en la convivència, s'ha posat en marxa un servei específic de vigilància d'espais públics (VEP), els agents del qual tenen la missió d'exercir un control exhaustiu en determinats punts del districte de l'Eixample sobre els quals la GUB té coneixement que poden ser escenari de conductes antisocials.

En aquest sentit, en el cas particular del parc de Joan Miró, **s'ha afegit aquesta ubicació a la llista de llocs en els quals operen aquests agents.**

Actualment, i sent coneixedors de la situació al parc de Joan Miró, des de la nostra unitat s'ha planificat un **servei específic de vigilància** a fi i efecte de vetllar perquè a la zona no es produeixin molèsties ni conductes incíviques que degradin l'espai.

- Aquest dispositiu el supervisen comandaments de la unitat referents en el conflicte en qüestió i, en les reunions periòdiques de l'equip de comandaments, s'exposa l'estat actual de la situació per estudiar l'evolució de l'impacte generat arran de les actuacions policials que s'han dut a terme.

De manera més general, i no tan sols quant a GPP, l'informe també exposa les **competències i actuacions de la GUB en matèria de vigilància de la disciplina d'animals:**

- La GUB és el servei responsable de fer complir la prohibició que els gossos vagin deslligats i, concretament, per territori correspon a la unitat territorial del districte de l'Eixample.
- De manera habitual, les patrulles d'aquesta unitat fan vigilància denunciant les actituds incíviques de les persones tenidores de gossos, especialment quan no recullen o netegen els orins i excrements dels seus animals, o passegen amb aquests per llocs prohibits.
- De manera periòdica, la unitat duu a terme campanyes específiques de control i vigilància amb relació al compliment de la normativa i els requisits administratius que afecten les persones tenidores de gossos quan es troben a la via pública, i el parc de Joan Miró és un dels punts estratègics del districte de l'Eixample en el qual es prioritzen aquests controls.
- En data 7 d'octubre de 2024, el parc de Joan Miró no disposava d'àrea d'esbarjo per a gossos per les obres dels Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya i per unes obres municipals de reparació de la xarxa freàtica d'aigua. Pel que fa a la data de la reobertura, les obres acabaran en un període previst de dos anys, i posteriorment caldrà executar unes altres obres necessàries per posar en ús de nou l'àrea d'esbarjo de gossos (AEG). Fins que no s'alliberi la zona d'ocupació d'obra no és prudent reubicar l'AEG.

Per la seva banda, la Direcció de Serveis de Drets dels Animals ha informat que, amb posterioritat a l'emissió de l'informe per part de la GUB, la GUB va fer una intervenció el 24 d'octubre de 2024 al parc de Joan Miró, en el decurs de la qual es van obrir cinc expedients d'infraccions de GPP contra el mateix titular.

#### **4. Conclusions**

Aquesta Sindicatura rep periòdicament queixes sobre indisciplina sobre l'estada de gossos als parcs de la ciutat, i com ha passat en aquest cas, després d'analitzar les intervencions fetes, conclou que no s'observen indicis d'actuacions municipals irregulars per part de l'Administració —en aquest cas la GUB— que conculquin els drets de les persones. Així mateix, tampoc no es constata una manca de diligència per atendre les reclamacions presentades.

Actualment, a la ciutat hi ha censats més de 180.000 gossos. La gran presència de gossos, alguns de deslligats, és un problema que es pateix als parcs i els espais verds de la ciutat des de fa anys, que sovint posa en risc la integritat física de les persones, tant per l'obertura de clots com pels excrements o jocs descontrolats, com perquè provoquen un greu perjudici a la vegetació en general.

En l'àmbit de les seves competències, l'Ajuntament té el deure de protegir els animals d'acord amb l'art. 45.2 de la Constitució espanyola, sens perjudici també de vetllar per la seguretat de les persones i dels seus béns.

En el cas dels gossos potencialment perillosos, la solució passa per fer exercir les tasques de vigilància i control amb eficàcia, però també per les campanyes de conscienciació per a les persones tenidores d'aquests animals que posen l'accent en la importància d'adquirir hàbits i costums a favor de la convivència.

En aquest punt cal fer una reflexió apel·lant al **principi de corresponsabilitat de la ciutadania, perquè és essencial per evitar comportaments incívics i fomentar el respecte per la ciutat i les persones.**

La ciutat és un espai gran, divers i molt densament poblat on conflueixen multiplicitat d'activitats, amb diversitat de maneres de ser i de fer i amb molts interessos, particulars i col·lectius, que sovint entren en contradicció o conflicte.

Aquesta intensitat d'interaccions, propostes, iniciatives i maneres de viure fa que la ciutat sigui, per naturalesa, un espai de riquesa, però facilita, alhora, l'aparició d'alguns problemes de convivència.

#### **DECISIÓ**

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta municipal de Barcelona i el reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, **les actuacions de l'Àrea de Prevenció, Seguretat, Convivència i Règim Interior i de l'Institut Municipal de Parcs i Jardins han estat adequades** i no s'observen indicis d'una actuació municipal irregular.



Això no obstant, aquesta Sindicatura emet la decisió següent:

- **Recomanar a la Unitat Territorial de la GUB de Sants-Montjuïc** que continui controlant els usos indeguts i els comportaments incívics quant a la tinença de GPP al parc de Joan Miró, i que, quan escaigui, incoï els expedients sancionadors corresponents.

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.